

ARS NOVA - Festival súčasného umenia

(Štátna filharmónia Košice, 3.11.2016)

Andrea Šafranová

Myšlienka založiť v Košiciach festival, ktorý by návštevníkom koncertov v rámci jedného komplexného bloku predstavil súčasnú hudbu, sa zrodila v roku 2000 na košickom konzervatóriu. Hudobná spoločnosť Hemerkovcov preto uvítala iniciatívu riaditeľa Štátnej filharmónie Košice (ŠfK), Júliusa Kleina, ktorý ponúkol spoluprácu ŠfK na dotváraní dramaturgického zámeru festivalu. Z tejto spolupráce sa zrodil Festival súčasného umenia.

V minulom roku, teda na štrnástom ročníku „hudby novej chuti“, som navštívila prvý koncert festivalu. Rovnako tomu bolo aj teraz. Zaujal ma koncert, ktorý sa konal 3.11.2016 v budove Štátnej filharmónie v Košiciach. *ORGANIZÁTORMI PODUJATIA BOLI K13 – KOŠICKÉ KULTÚRNE CENTRÁ, ŠTÁTNÁ FILHARMÓNIA KOŠICE A MEDZINÁRODNÁ SPOLOČNOSŤ PRE SÚČASNÚ HUDBU ISCM*. Prvý koncert festivalu ARS NOVA s názvom *Peter Breiner – Pocta profesorom*. Symfonický koncert pozostával z dvoch častí, resp. jeho dramaturgia apelovala na diela žijúcich skladateľov európskych i mimoeurópskych kultúr, ale aj skladateľov spätých s východným Slovenskom.

V úvode sa nám predstavil a veľmi miho nás privítal dirigent, klavirista, skladateľ, aranžér a publicista Peter Breiner. Je jedným z najhrávanejších hudobníkov sveta. Diriguje, často hrajúc na klavíri, renomované svetové orchestre. Jeho skladby a aranžmány sú uvádzané na koncertoch po celom svete. Ako sme sa dozvedeli je absolventom košického konzervatória (klavír, skladba, dirigovanie, bicie) a Vysokej školy múzických umení, kde bol posledným žiakom Alexandra Moyzesa. Peter Breiner sa rozhodol koncert začať skladbou, ktorú napísal. Má názov *Taká jedna Burleska* pre menší symfonický orchester. Podľa jeho slov, chcel, aby sme si mohli sami porovnať, čo ho profesori naučili a ako tvorí dnes. Skladba, ktorú sme počuli bola veselá aj temperamentná zároveň. Spájal v nej prvky zo slovenskej ľudovej piesne, s prvkami jazzu a súčasnej hudby. Burleska je vlastne hudobno-dramatický žáner, ktorý má komické prvky. Aj v tejto skladbe sme ich mohli nájsť niekoľko. Zo samotného skladateľa ale rovnako aj z tejto skladby sme mohli cítiť istú dávku irónie a sarkazmu, čo je mne osobne veľmi sympatické.

Koncert pre violu a orchester sa rozhodol zaradiť hneď po svojej burleske. Tento koncert *Viola concerto, op.69* napísal Jozef Podprocký, bývalý pedagóg Petra Breinera z košického konzervatória. Zaujímavé bolo, že sa tento koncert hral prvýkrát, jeho premiéra sa uskutočnila až v roku 2016 na festivale súčasného umenia. Dirigentom bol teda jeho žiak Jozefa Podprockého Peter Breiner. Vzhľadom k tomu, že pán Podprocký bol prítomný na koncerte mali jednotlivé časti hudobného diela *Andante – Allegretto, Intermezzo – Lento poco rubato* a *Allegro* zvláštnu až dojímavú atmosféru. Najmä zo strany hudobníkov, na ktorých bolo vidieť nesmiernu snahu, ako aj na dirigentovi, ktorý bol maximálne sústredený, pretože naozaj išlo o poctu svojmu profesorovi. Podobne dojatie bolo možné pozorovať aj na samotných divákoch, ktorí počúvali so zatajeným

dychom. Prvá časť, už z názvu vyplývajúca, bola pomalá, krásnu melódiu vytvárali husle a violy, dopĺňalo ich piano a kontrabas. Táto skladba bola akýmsi úvodom. Druhá časť *Intermezzo – Lento poco rubato* už neznala tak harmonicky, skôr naopak, bola dramatickejšia a živšia. Vynikajúci výkon podal aj sólista, Peter Zwiebel, ktorý hral na viole. Peter Zwiebel je tiež bývalým študentom košického konzervatória a absolventom Vysoké školy múzických umení v Bratislave. Neskôr študoval na švajčiarskom Bazilej. V roku 1998 sa stal laureátom Súťaže študentov slovenských konzervatórií. Spolupracoval so svetoznámych skladateľmi ako Steve Reich, Kaija Saariaho a ďalší. Časť *Allegro* bola skôr temperamentnejšia. Cítili sme v nej dávku autorovej invencie, takisto ako aj odvahu experimentovať, napríklad použitím a kombinovaním hudobných rôznych farieb hudobných nástrojov a pod. Mala som intenzívny pocit, že skladba má svoj príbeh a autorovi sa, podľa mňa, podarilo naplniť ideu. Dojemným opäť bolo, keď autor koncertu išiel vručne zablahoželať dirigentovi, sólistovi, ako aj celému orchestru za nádherné prvé prevedenie jeho koncertu.

Po krátkej prestávke sme si mohli vypočuť *Symfóniu č. 8., op. 64* pre veľký orchester od Alexandra Moyzesa. Dalo by sa povedať, že aj táto symfónia mala dnes svoj „šťastný deň“. Skladateľ ju skomponoval pod vplyvom tragických okolností a dal jej príznačný podnázov „21.8.1968“. Proti vstupu Varšavskej zmluvy vášnivo verejne rečnil z pozície „deda, ktorý sa inak nebude môcť pozrieť vnukom do očí“ a svoj protest s venovaním, aké sa dovtedy písali iba Komunistickéj strane, vložil aj do opusu 8. symfónie. Vytlačené partitúry v čase nastupujúcej normalizácie zošrotované a predvádzanie diela bolo do roku 1989 zakázané. A dnes sme mali vzácnu a jedinečnú možnosť vypočuť si ju naživo. Bola to naozaj pompéžna symfónia, a tak, ako to autor cítil, skutočne sa mu podarilo pocity sklúčenosti, obáv, strachu a smútku vložiť do svojej umeleckej výpovede. Pri počúvaní si divák uvedomoval situáciu, ktorá nastala v roku 1968, či už ju skutočne zažil, alebo si ju predstavil a bola varovaním pred neľudskosťou, zlobou, bola výstrahou aj pre dnešok. Toto všetko vyjadrovala neverbálne bez textu, silou umeleckého talentu. Koncert ma veľmi milo prekvapil, dovoľm si povedať, aj že očaril a určite sa festivalu ARS NOVA zúčastním aj o rok.

Bc. Andrea Šafranová
Inštitút estetiky a umeleckej kultúry
FF PU v Prešove
Študentka 2. roč., Mgr. štúdia

---

www.casopisespes.sk
